

ملت دولت‌ساز

تحلیل روند دولت‌سازی در ایران پس از انقلاب، بر اساس ایده «نهادسازی از پایین»

سیدسعید میرترابی /

عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل دانشگاه خوارزمی

انقلاب اسلامی ایران در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به اعتراف اغلب فعالان آن، انقلابی بود که زودتر از هنگام مورد انتظار به ثمر رسید. طبعاً در هر انقلاب، نیروهای انقلابی برای جایگزین ساختن نظامی تازه نیازمند تشکیلات و سازماندهی گسترده‌ای هستند و شکل دادن به تشکیلات حکومتی در فاصله‌ای اندک میان شدت گرفتن تظاهرات خیابانی و پیروزی انقلاب اسلامی اساساً مقدور نبوده است. شورای انقلاب به عنوان نخستین نهاد انقلابی در ۲۲ دی ۱۳۵۷ تشکیل شد و این امر گویای آن است که نیروهای اصلی انقلاب «فعالیت تشکیلاتی» مدید و عمیقی را پیش از پیروزی انقلاب تجربه نکرده بودند. این در حالی بود که بدنه اصلی و واقعی انقلاب که به صورت توده‌وار ارکان رژیم پهلوی را یکی پس از دیگری سرنگون می‌کرد، به پشتوانه رهبری انقلاب، یعنی امام خمینی^(ع)، در صحنه حاضر شده بود و کمتر می‌توان نقشی برای احزاب و سازمان‌های متعدد سیاسی در بسیج توده‌ای نیروهای انقلابی قائل شد. در واقع این «رهبری فرهمند» امام خمینی و شبکه سنتی مساجد و هیئت‌های مذهبی بود که مهمترین نقش را در حضور انبوه

